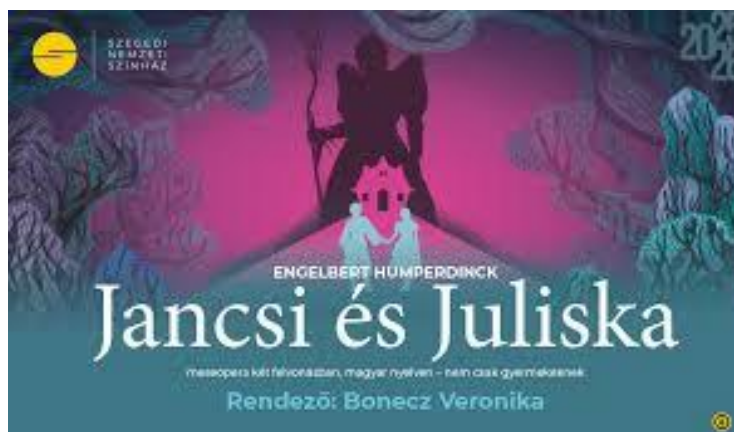

JANCSI ÉS JULISKA

Humperdinck meseoperájának szegedi bemutatója

Jancsi és Juliska Szegeden, egy fantasztikus meseopera, ami mindenkit visszarepít a gyerekkorba (6:11)

A Jancsi és Juliska előadásról beszélgettünk Bonecz Veronikával (6:34)

Különleges, ritka csemegével kedveskedett a szegedi közönségnek a Szegedi Nemzeti Színház operatársulata: szegedi bemutatóként színre hozta Engelbert Humperdinck Jancsi és Juliska c. meseoperáját. Sajátos, hogy a ritkán látható–hallható remekművek iránt olyannyira fogékony Vaszy Viktor nem tűzte műsorra ezt a maga nemében szinte egyedülálló operát. Voltak meseopera bemutatói (Orff: A hold; Prokofjev: A három narancs szerelmese), ezek azonban felnőtteknek szóló „mesék” voltak, Humperdinck viszont gyermekkorunk kedvelt, sokszor hallott, később sokszor elolvasott izgalmas és tanulságos történetéből alkotott szépséges színpadi művet. Humperdinckről tudnunk kell, hogy 1854–1921 között élt, nem egy, hanem 9 operát, ill. színpadi művet alkotott, s bár több tanára is volt, igazi mesterének Wagnert tekintette, ki meghívta őt munkatársának, s akinek – alighanem egyetlenként – még szerzőtársa is lett: a Parsifal színváltozásainak zenéjét ő írta (ami azt jelenti, hogy tökéletesen elsajátította Wagner stílusát).

A Grimm-testvérek gyűjtéséből Benedek Elek, Rónay György és mások nagyszerű fordításai alapján jól ismert meséből Adelheid Wette formált remek librettót, megtartva az eredeti mese lényegi elemeit, ugyanakkor átformálva bizonyos szereplőket (különösen a két főszereplő gyermek anyját, aki itt nem gonosz mostoha, hanem aggódó szülő), új epizódjellegű szereplőket beállítva, s színesítve a két főszereplő személyiségét és játékát.

Nagyon kellemes és változatos az opera zenéje: benne van az egész német romantikus zenei világ, kezdve Weberrel, Lortzinggal, Nicolai-jal, középpontba helyezve a wagneri stílust, s már-már előremutatva Richard Strauss világába. Mindez viszont cseppet sem zavaró: csodálatosan egységes az egész mű. A szegedi előadás Humperdinck zenéjének erényeit remekül tárja fel: egészen bravúros Bonecz Veronika rendezése, kiváló elgondolás a nyitány alatti (néma) játék, melynek során szinte mindent megtudunk a két címszereplőről és szüleikről. A dramaturgiai fölépítés, a szereplők mozgatása, a scenírozás végig tökéletes, a rendező szépen ügyelt arra, hogy a mese horrorisztikus motívumai (az éjszaka, a Boszorkány, illetve annak „megsütése”) ne váljanak ijesztővé (a kemencébe lökés például egyetlen rövid mozzanat) (rendezőasszisztens: Andrejcsik Lujza). Nagyon szépek a balett-betétek (az éjszakai, kissé ijesztő lények, majd az álombéli angyalok), Hajdú Anita koreográfiája és a Szegedi Nemzeti Színház Balettkara révén (asszisztense Baranyai Krisztián volt).

Az opera műsorra tűzése Dobszay Péter zeneigazgató érdeme, aki bizonyára sokat dolgozott a betanítás során, s aki az első szereposztás vezényletét is vállalta. A mű nem egyszerű zenei felépítését mindvégig érezte, jól frazírozott, pontosan vezette az énekeseket. Legalább ekkora dicséret illeti Kardos Gábort, aki a második szereposztás karmestere, az ő keze alatt is stílushű és holtbiztos volt az előadás, talán kicsit még gyorsabb tempókat is vett (legalábbis a finale ultimo után az órára tekintve ezt állapította meg a krónikás). Ízléses, a mese hangulatát jól tükröző jelmezeket és díszleteket tervezett Pajor Patrícia és Herman Anett, különösen kifejező és dús volt a Boszorkány jelmeze és igen szép az Altatómanó és az Ébresztő manó (a jelen sorok írója inkább tündérnek nevezné őket) öltözete.

A szegedi operatársulat szinte összes sztárja a színre lép e produkcióban. Jancsi – természetesen – nadrágszerep: Bita Boglárka és Busa Gabriella játékban, énekben egyaránt remekül hozza a szertelen kiskamaszt (mert bár szöveg szerint „kisfiú”-nak mondják magukat, ők már nem azok). Két erősen különböző, de éppen különféleségükben hiteles Juliska alakításában, énekében gyönyörködhattunk: Máthé Beáta erőteljesebb, harciasabb (kis)kamaszlány, Zemlényi Eszter viszont igazi kislány, aki a kalandok során nő fel nagylánnyá. Legtöbb játéklehetőséget az opera legnegatívabb szereplője, a Boszorkány kapott: Vajda Júlia Liszt Ferenc-díjas énekesnő szinte jutalomjátékként éli meg

ezt a szerepet: énekel, táncol, varázsol. Büte László tenorként alakítja a gonosz boszorkányt; ez a megoldás máshol is előfordul: A három narancs szerelmese c. operában a rettenetes Konyhalánytól rettegtünk (ez ott basszus szerep). A fiatal tenorista játéka egészen kiváló, azonban hangját (mely egyébként hibátlanul szól) egy kicsit még torzítania kellene a szerep érdekében, s mellőznie kellene bizonyos tenormanírokat.

Peter, az apa figuráját két elsőrangú bariton eleveníti meg, s a librettistának köszönhetően az első felvonásban énekelni valójuk is van. Szélpál Szilveszter szerepe első, könnyed részében igazán jó, Réti Attila pedig a második részében, ahol az erdő rémeiről és a boszorkányról énekel, s apaként talán ő a hitelesebb (Szegeden köztudott, hogy három leánygyermek van...). Kevesebb énekelnivaló jutott Gertrúdnak, az anyának (bár dramaturgiailag igen jelentős a szerepe: ő kergeti az esti erdőbe epret szedni csintalankodó gyermekeit), Kónya Kriszta ezúttal is nagyszerű, énekben-játékban egyaránt, s öröm volt újra Szegeden látni Horák Renátát, aki szintén szépen alakította rövid szerepét. Egy-egy rövid ariosora lép elénk az Álommanó (Tündér): Szilágyi Zita és Török Henrietta valóban megnyugtatóan ringatja álomba a két eltévedt gyermeket; az Ébresztő manó (Tündér): Kollár Eszter és Süli-Ijjas Noémi pedig édes dallamokkal kíván jó reggelt nekik. Viszonylag csekély ez operában a kórus szerepe, inkább külső karként hallhatjuk, a nyílt színen viszont üde hangulatú és kristálytiszt a „föltámadt és megszabadult gyermekek” énekkara (karigazgató: Taletovics Milán).

Mint már jeleztük, az opera összetett stílusa komoly feladatot ró a zenekarra: a Szegedi Szimfonikus Zenekar szépségesen játszott, Humperdinck differenciált hangszerezésének minden mozzanatát adekvátan, esztétikusan játszották el.

A közönség természetesen maximálisan értékelte az előadást; e sorok írójának különösen nagy élményt jelentett az opera második, délelőtti előadása. Ezen ugyanis szinte csak gyermekek voltak, s előzetesen hallatszottak olyan vélemények, miszerint a gyermekeknek a Jancsi és Juliska zenei anyaga túl tömény. E sorok írója már akkor is szóvátette, hogy van a gyermekek felé kapcsolódási pont: a mai amerikai filmzenék többsége ugyanis éppen a wagneri, a későromantikus stílusból táplálkozik, helyenként még teljes motívumok átvételével is. Nos, „sejtelve” bevált: a gyermekek egyrészt izgatottan követték a mű cselekményét, majd a befejezést követően valóságos ünneplést rendeztek,

„vissza, vissza!” – kiáltásokkal. Dobszay Péter és operatársulata tehát célhoz ért: a szegedi gyermekek e produkcióval közel jutottak – a musicalek után – az opera műfajához is; a felnőtt közönség pedig bizonyára a szívébe zárja ezt az operát is.

Kiss Ernő

TARI RÓBERT KÉPEI AZ ELŐADÁSRÓL

Bita Boglárka (Jancsi), Máthé Beáta (Juliska)

Bita Boglárka (Jancsi), Máthé Beáta (Juliska) az opera II. felvonásában

Bitá Boglárka (Jancsi), Vajda Júlia (Boszorkány), Máthé Beáta (Juliska) az opera II. felvonásában

Vajda Júlia (Boszorkány), Máthé Beáta (Juliska)

Kónya Krisztina (Gertrud, az anya) és Szélpál Szilveszter (Péter, az apa)

Szilágyi Zita (Álommanó)

Balról jobbra: a „feltámadt” gyermekek, jobb szélen:
Zemlényi Eszter (Juliska), Horák Renáta (Gertrúd, az anya), Réti Attila (Peter, az apa)

Az opera fináléja (részlet), balról az ötödik Bita Boglárka (Jancsi),

jobbról az első Máthé Beáta (Juliska)